

Hertogh C, Hendriks A en Verkerk M (red.) *Ethische dilemma's in de ouderengeneeskunde, tussen patiënt en zorgsysteem.* Assen: Koninklijke Van Gorcum, 2014. 158 blz. ISBN: 978-90-23251378. Prijs: € 25,50.

Dit boek richt zich op morele dilemma's die zich in de dagelijkse zorg rondom ouderen kunnen manifesteren. Het boek is bedoeld voor specialisten ouderengeneeskunde, gezondheidsjuristen en ethici. Daarnaast zou het ook kunnen worden ingezet in de opleiding van eerder genoemde beroepen, en in andere beroepsopleidingen, die zich

focussen op de zorg rondom ouderen. In de bundel worden aan de hand van een 25-tal praktijkcasus diverse morele thema's besproken. De thema's worden afgesloten met een drietal vragen zoals: *Wat zou U als arts doen in deze casus? Wat mag de specialist ouderengeneeskunde in deze casus (vraag aan jurist)? Aan de ethicus: welke vragen komen er bij u op die u zou stellen aan de specialist ouderengeneeskunde?* Na presentatie van de casus wordt door een aantal experts vanuit hun specifieke expertise gereflecteerd op de casus. Iedere casus wordt belicht vanuit de visie van de arts (specialist ouderengeneeskunde), de jurist en de ethicus. Binnen de ouderenzorg is er vaak sprake van een triadische zorgrelatie. Deze triade kenmerkt zich door een samenwerking tussen arts, patiënt en diens naasten. De patiënt heeft zelf vaak geen zorgvraag, maar de omgeving of betrokken professionals bespreken een probleem rondom de zorg voor deze oudere. Binnen deze triade ontstaat regelmatig een spanningsveld rondom ethische

dilemma's. De thema's die in het boek onder andere aan de orde komen handelen over: (on)toerekeningsvatbaarheid van de patiënt, einde levensproblematiek, euthanasie, nazorg, rijgeschiktheid, behandelbeperkingen.

Het boek wordt afgesloten met een synthese waarin de leerpunten en soms onduidelijkheden vanuit de diverse casus worden besproken. Ook biedt het boek een overzicht van regels, richtlijnen en overige informatiebronnen rondom de thema's. Voor docenten en cursusleiders is er een hoofdstuk beschreven hoe het boek in de opleiding ingezet kan worden.

Door de praktische inslag en de herkenbare ethische dilemma's een zeer inspirerend boek voor professionals (en professionals in opleiding) betrokken bij de zorg voor kwetsbare ouderen.

Ron Warnier, verpleegkundig specialist Ouderengeneeskunde MUMC+